

Agenda technických služieb v oblasti metrologie

Agenda of technical services in field of metrology

Michal KRÁLIK¹, Marián RYBIANSKÝ²

S-EKA, spol. s r.o., Nitra, poverená technická služba emisnej kontroly motorových vozidiel

TESTEK, s.r.o., Bratislava, poverená technická služba technickej kontroly vozidiel

---

Metrologia ako vedná disciplína zastáva svoje postavenie všade tam, kde je potrebné preukázať, že vykonané meranie bolo objektívne, hodnoverné a správne. Rovnako je to aj v prípade technických a emisných kontrol motorových vozidiel vykonávaných v súlade so zákonom č. 725/2004 Z. z. o podmienkach prevádzky motorových vozidiel v premávke na pozemných komunikáciách a o doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov (ďalej len zákon č. 725/2004) [1].

Meradlá používané na výkon kontrolných úkonov pri kontrole technického a emisného stavu motora musia mať zabezpečenú svoju presnosť ako i stabilitu nameraných hodnôt. Obe tieto požiadavky zabezpečuje metrologia formou overenia alebo kalibrácie meradiel, ktoré sa na kontrolné úkony a činnosti používajú. Preto každá stanica technickej kontroly, ako aj každé pracovisko emisnej kontroly, musia svoje meradlá podrobiť na vlastné náklady kalibrácii alebo overeniu v pravidelných periodických intervaloch. Kalibrácie sa vykonávajú na meradlách, ktoré podľa zákona č. 142/2000 Z. z. o metrologii a o zmene a doplnení niektorých zákonov (ďalej len zákon č. 142/2000) nepatria do skupiny určených meradiel. Kalibrácia sa vykonáva v jednoročných lehotách, respektíve v dvoch prípadoch pri technických kontrolách aj v štvorročných lehotách (meradlo hĺbky dezénovej drážky pneumatiky a rovinná plocha slúžiaca na ustanovenie vozidla pri kontrole nastavenia svetlometov). Overenie sa vykonáva na meradlách, ktoré patria podľa zákona č. 142/2000 do skupiny určených meradiel. Overenie sa vykonáva v takých periódach, aké boli meradlu určené pri typovej skúške meradla. Podrobnosti o metrologickom zabezpečení meradiel sú uvedené vo vykonávacej vyhláske k zákonu č. 725/2004 [2]. Ak by stanica technickej kontroly alebo pracovisko emisnej kontroly používalo akékoľvek meradlo, ktoré by nebolo kalibrované alebo overené, tak pri zistení toho nedostatku pri výkone štátneho odborného dozoru hrozí takémuto pracovisku alebo stanici zrušenie oprávnenia.

Poverené technické služby majú podľa zákona č. 725/2004 povinnosť vykonávať overenie plnenia podmienok na udelenie oprávnenia na vykonávanie technických respektíve emisných kontrol vozidiel. Termín „overenie“ sa v danom prípade rozumie nie v zmysle zákona č. 142/2000, ale v zmysle zákona č. 725/2004. Pri tomto overení pracoviska alebo stanice sú akreditovaní inšpektori v rámci kontrolovanej činnosti povinní okrem iného skontrolovať aj, či oprávnená osoba technickej kontroly alebo oprávnená osoba emisnej kontroly splnila požiadavky zákona č. 725/2004 a podrobila svoje meradlá a prístroje kalibrácii alebo overeniu, prípadne tiež aktuálne či overovacie alebo kalibračné listy k meradlám a prístrojom archivuje spolu s materiálmi súvisiacimi s overením pracoviska.

Okrem uvedených skutočností zastáva metrologia veľkú úlohu aj pri overovaní vhodnosti meradiel a prístrojov technickými službami emisných alebo technických kontrol.

---

¹ Ing. Michal Králik, S-EKA, spol. s r.o., tel.: 037/6417 301, fax: 037/6525 274, e-mail: kralik@seka.sk

² Ing. Marián Rybianský, TESTEK, s.r.o., tel.: 02/63530259, fax: 02/54651313, e-mail: marian.rybiansky@testek.sk

Technické služby majú povinnosť podľa zákona č. 725/2004 vykonávať overenie vhodnosti meradiel a prístrojov používaných na vykonávanie technických, alebo emisných kontrol vozidiel. Overenie vhodnosti predstavuje súbor metodicky riadených testov a simulácií, pri ktorých sa zisťuje, či meradlo reaguje alebo správne vyhodnocuje namerané hodnoty v súlade s osobitými predpismi, ktoré popisujú výkon, alebo postup pri emisnej alebo technickej kontrole. Pred začatím overenia vhodnosti meradla alebo prístroja sa vykoná vstupná metrologická kontrola kalibráciou alebo overením. Potom sa vykonáva overenie vhodnosti meradla, pri ktorom sa vykoná metodicky predpísaný počet kontrolných meraní, ako aj potrebných zaťažení meradla alebo prístroja. Po ukončení overenia vhodnosti meradla alebo prístroja sa opäť vykoná záverečná metrologická kontrola overením alebo kalibráciou prístroja alebo meradla a získané údaje o overení alebo kalibrácii sa potom vzájomne porovnávajú. Po vzájomnom porovnaní sa vysloví záver o zistených odchýlkach do správy z overenia vhodnosti meradla alebo prístroja.

Záver

Metrológia má svoje miesto vo všetkých oblastiach ľudského života. Okrem iného aj v oblasti technickej alebo emisnej kontroly vozidla prevádzkovaného v premávke na pozemných komunikáciách. Na základe metrologickej kontroly meradiel, používaných na zisťovanie technického a emisného stavu cestných motorových vozidiel môžeme preukazne tvrdiť, že namerané hodnoty a parametre sú objektívne a správne. Metrológia nám preukazuje i to, merané parametre sa počas platnosti overovacích alebo kalibračných certifikátov bežným používaním meradla alebo prístroja nezmenia tak, že by mohli spôsobiť nepresnosť nameraných hodnôt a tým aj ich následné nesprávne vyhodnotenie a poškodenie prevádzkovateľa vozidla.

Literatúra

- [1] Zákon č. 725/2004 Z. z. o podmienkach prevádzky vozidiel v premávke na pozemných komunikáciách a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov
- [2] Vyhláška MDPT SR č. 578/2006 Z. z., ktorou sa ustanovujú podrobnosti o niektorých ustanoveniach zákona č. 725/2004 Z. z. o podmienkach prevádzky vozidiel v premávke na pozemných komunikáciách a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov